

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

4. köide

Tallinnas, teisipäeval, 3. juunil 1924

Nr. 22 (66)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Uue seaduse kava puhul riigiteenistuse kohta

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Wäljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eesti asjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise- ja
väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate aru-
anded

Igale ärimehel tarvilikud praktilised teated kau-
banduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

**Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel**

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale 2000.-
pooles " " 500.- " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Tallus: Lai tän. 38, Graafiline ühing „Kiri“, tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-

pooleaastas " 500.- " " 1000.-

Toimetuse: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talituse: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

4. köid. Tallinnas, teisipäeval, 3. juunil 1924. Nr. 22 (66).

Sisu: Toimetuse kommentaar. Uue seaduse kava puhul riigiteenistuse kohta. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated eltevdöle tegevusest. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 2. juunil 1924.

Vassimise abil ühiselt tegutsemisest. Opositsiooniline ja pool-opositsiooniline ajakirjandus on sellega toime saanud, et rahaministeeriumi nõunikude komandeerimisest Riiga Läti raha- ja majanduspoliitikaga tutvunemiseks on tehtud järjekorraline jandinummer. „Kaja“ kirjutab otsekohe, et Lätist olla „umpi“ mindud tooma ja „Päevalehe“ raha-asjade tundja V. P., haarates kinni sellest tarkusest, teeb pikemas artiklis tõeks, et „selle asemel, et meie oma jõuetust demonstreeriksime ja naabri juure, kes seni meilt eeskujuga ammutas, juhatusi otsima lähleksime, oleks võinud koduste vahenditega ja omal jõul üle saada tekitatud (?) toimetuse raskustest. Meil on veel usku, et meil koduski päid leidub, kes suudaksid asju joonde ajada, mis tööerakonna hoolimatus kriisiks tegi. Naersime soomlaste üle, kes Rootsi professorilt oma rahastusteemi kava otsima läksid. Nüüd naeravad soomlased meie üle paremini – meie pole osanud kaugemalt omale eeskujuga õpetust otsida kui Lätist!“

Jättes täiesti kõrvale küsimuse, kui sünnis või sündmata sarnase kirjutuse avaldamine oli ajal, kus Eestist komandeeritud isikud nende ülesande täitmisel kõige lähemat vastutulekut Läti rahandus-ringkondades leidsid, ja sellest Lätis mingisugust jõuetust välja ei loetud, et meie poolt huvi tuntakse Läti rahaasjanduse korralduse vastu, peame tarvilikuks peatada siiski väheselle lapsiku arusaamise juures, mis kogu

V. P. artiklist välja vahib. Meie olla soomlaste üle naernud, et need ühe Rootsi professori arvamist olla küsinud. Kes oli see „meie“? V. P. on esimene, kes meie teada seda teeb ja seda väga sündmatalt ja rumalalt teeb. Otsustades V. P. kirjutuse järele „Päevalehes“ peab ta ennast suureks asjatundjaks, nii et tal ka teada peaks olema, et palju suuremad riigid ja palju targemad pead, kui meie koduses lavas senini majandusteaduse alal on kasvanud, raha-asjade korraldamisele asudes, ikka teiste peade arvamist on küsinud, ilma et neil kunagi mõttesse oleks tulnud, et keegi neid sellepärast välja naerma hakkab. Vene rahareformi puhul küsiti, kui meie ei eksi, viie väljamaa professori arvamist reformi kohta. Ameerika pangareformi plaanitamisel telliti kogu Euroopa raha- ja pangaasjanduse kohta ülevaateid kõikidelt tähtsamatelt asjatundjatelt siinpool lompil ja nende trükitud arvamistest saabus terve suur raamatukogu. Kui aga meie rahaminister mõnda küsimust Lätis lähemalt tahab tundma õppida, siis karjutakse uulisel karauul – meie saata ennast sellega ilma naeru alla ja demonstreerida oma jõuetust. Tõepoolest on aga lugu nii, et ühelgi targal peal ülearune ei ole ka oma lähemate naabrite korraldusi ja kavatsusi tundma õppida ja ainult rumalad arvavad, et nad kõik teavad. Meie õnnetus suurelt osalt just selles seisabki, et meil laenu- ja hoiuühisuse leti tagant tulles arvatakse võima riigi rahaasju korraldada, ilma et tarvis oleks kellegilt midagi õppida ja seda õppimist mingisuguseks hääbiasjaks peetakse.

Kui palju meil aga tarvis on õppida, näitab V. P. kirjutus just kõige selgemini.

V. P. teeb nimelt selgeks, et Lätis krediidi inflatsioon suurem on kui Eestis ja pangatähtede emissiooni kasvamine kiirem kui liikveloleva rahahulga kasvamine (meie harvendus. Toim.) Eestis, ning Läti panga välisvaluuta tagavarad olla langenud 76,8 milj. lati pealt 72,3 milj. lati peale, ja küsib siis suureltselt, et kuidas võib minna Lätisse „sealt kindla rahanduse süsteemi (!! toim.) otsima?“

Laenude kasvamine Läti pangas viimase kaheksa kuu jooksul on vastuvaidlemata õige, kuid need laenud on veel praegugi omas absoluut-summas vähemad kui Eestis (4,6 miljardi marka 4,9 miljardi vastu Eestis) ja teevad ühe elaniku peale välja kõigest 2400 marka, kuna meil laenusid ühe elaniku peale tuleb 4400 marka, ehk 80% rohkem. Siinjuures ei tohi unustada, et Läti kaubandus Eesti omast palju suurem on, mida tõendavad väliskaubanduse ja transiidi andmed. Nii on V. P. hõiskamine Läti krediitide inflatsioonist küll vähemalt enneaegne. Kui Eesti Pank Läti normide piiridesse oleks jäänud, siis oleks laenude summa Eesti Pangas olnud ainult pool praegusest ja vastav osa kulda ja välisvaluuta arveid oleks puutumata seisnud. Kuna aga Läti pangal tema praeguse „inflatsiooni“ poliitika juures emissioon (ka riigi emissioon ühes arvatud) täielikult kulla ja välisvaluutaga kaetud on, siis ei ole panga poliitikas veel midagi, mis Lätile kardetavaks võiks saada. Eesti panga „ettevaatlik“ poliitika 1922/23. aastate jooksul on aga marga nüüd kuristiku äärele toonud. Seda asjalugu ei saa sellega olemataks teha, et nüüd sõrmega Läti panga poole näidatakse ja tuntud võtet tarvitatakse: „Võtke varas kinni!“

Kõige lubamatal moel talitab aga V. P. oma emissiooni-võrdlustes. Tema näitab, et 1. oktoobril oli Lätis liikvel pangatähti 18,7 milj. latti ja 21. mail 22,7 milj. latti ehk kasvamine 22%. Eestis olla aga sama aja jooksul raha ringvoolus vähenenud. Iga laps peaks aru saama, et siin mitte ühesarnaseid suurusi ei võrrelda. Lätis võetakse pangatähtede kasvamine, meil aga raha ringvool. Eesti pangatähtede ringvool tõusis aga, näit., 1. oktoobrist 1922 kuni 1. maini 1923 Emk. 833 milj. pealt Emk. 1.638 milj. peale ehk 100%! Pindu oma venna silmas on ju ikka kergem leida, kui

palki oma silmas. Mis aga puutub Läti raha ringvoolu kasvamisesse üldse nimetatud aja jooksul, siis oli ta, mahaarvatud panga kassa, 1. okt. 1923 – 18,7 + 38,4*) = 57,1 milj. latti ja 1. mail 1924 – 22,7 + 35,9 = 58,6 milj. latti, mis annab kasvamise 2,5%. V. P. tarvitab siin võtteid, mis ühelegi taskukunstnikule häbi ei tee, kuid küll peaks häbi tegema asjatundjale nagu V. P.

V. P. tuleb oma juurdluste tagajärjel otsusele, et kõige iseloomustavam Läti tsirkulatsioon on asjaolu, et selle kasvamine alaline on, aga mitte vahelduv, nagu meil Eestis ja lisab sellele juure sügavamõttelise moraali, et „alaline ja katkestamatu rahamärkide kasvamine on nähtus, mida mitte meile eeskujuks seada ei või.“ Ka see väide ei leia faktide poolt kinnitust. Raha ringvool oli Lätis 21. nov. 1923 – 56,7 milj., 20. veebr. 58,8 milj., 5. märtsil – 58,6 milj., 16. aprillil – 59,4 milj., 30. aprillil – 58,5 milj. jne. Niisugust seisukorda ei tule mitte iseloomustada kui alalist kasvamist, vaid kui eeskujulikkust stabiilsusele. V. P. ütleb Lätis esimesel mail liikvel olema Eesti markadesse arvatult üle 4,5 miljardi marga, seega terve miljardi võrra Eestist enam. See peab lugeja peale muidugi jälle muljet avaldama, et Läti see päris inflatsiooni häll ongi, mille kõrval meie oleme inglid. Ometi on Lätis liikvel ühe elaniku kohta ainult 2400 marka, meil aga – üle 3100 marga ehk kolmandiku võrra rohkem!

Sedaviisi vassides jõuab V. P. loomulikult ka selle hiigla tarkuse juure välja, ei marga kriis tööerakonna tehtud olla ja lõpuks leidub tema kirjutuses ka üks väikene ja lihtne retseptikene kõikide hädade parandamiseks – „selleks oleks vaja ainult rahaministril ja Eesti Pangal ühiselt tegutseda.“ „Ühist tegutsemist“ oleme juba küllalt näinud ja viimane pärl sellel alal on V. P. kirjutus. Sarnane tegutsemine tuleks lõpetada ja rahaministeeriumi poliitika Eesti Pangas tema täies ulatuses ilma kõrvalekaldumisteta maksma panna. Kestab aga „ühine tegutsemine“ edasi, siis võivad jälle ajad tulla, nagu meil alles hiljuti juhus oli näha, kus valitsus ühelt ja Eesti Pank teiselt poolt omad käed marga kurva saatuse puhul puhtaks pesid, sest ühel ei olla teise üle voli olnud ning teisel ei olla mingisuguseid kohustusi marga vastu.

*) Minul ei olnud käepärast andmeid riigikassatähtede hulga kohta panga kassas 1. okt. ja võtsin selle umbkaudselt 9 milj. Viga ei tohiks suur olla.

Uue seaduse kava puhul riigiteenistuse kohta.

Käesoleval ajal on väljatöötatud ja ministriumitele otsustamiseks saadetud uus seaduse kava riigiteenistuse kohta. Uus seadus peab Eestis täitma praegu maksva Vene seaduse aset teenistuse kohta valitsuse määramist mööda (Seaduste Kogu, III anne).

Tarvidus uue seaduse järele oli juba ammu suur, sest piiramata tsaarivalitsuse ajajärgul loodud Vene seaduse norme oli raske tarvitada meie demokraatliku riigikorra juures. Seda tarvidust tunti vist juba Eesti riigi iseseisvuse esimestel aastatel, kuid asi venis pikale. Nähtavasti oli siin üheks põhjuseks mõtete lahkumine valitsuskondade vahel, kes nendest peaks asuma uue seaduse väljatöötamisele, sest töö- ja hoolekandeministeriumi ei peetud selle ülesande jaoks küllalt kompetentseks.

Uus seadus üllatab oma lühidusega, sest ta koosneb ainult 40 punkti, kuna Vene omas neid kaksikümmend korda rohkem oli.

Meie ei tee endale ülesandeks, anda täielikku kritiseerivat ülevaadet uuest seadusest. Meie ülesanne on palju väiksem. Võttes arvesse missugust tähtsat osa mängib riigielus üldse ja rahandus- ja majanduselus eriti meie enam kui kahekümnetuhandeline riigiteenijate kogu, katsume ainult otsusele jõuda, missugused õigused annab uus seadus teenijatele tingimisel, et nad korralikult ja tagajärjekalt täidavad nende peale pandud kohustusi.

Riigi teenistuses peavad olema tingimata head ametnikud, vastasel korral hakkab riigiparaat töötama korraltult, mille tagajärjeks on majandusline- ja rahandusline korralagedus. Seda ülesannet oleks kerge teostada, kui riigil võimalik oleks rikaste ja kasulikkude eratevõtete eeskujul määrata oma teenijatele kõrgeid palkasid. Kahjuks ei ole mitte üksi meie noorel riigil, vaid ka vanadel, meist palju rikkamatel riikidel tarvili summast nimetatud otstarbeks. Sellepärast määratakse pea igal pool üldise eeskuju järele riigiteenistuses olevatele isikutele, erasutuste ja ettevõtetele võrreldes madalamad palgad ja seal juures niisugused, et alamatel ametnikudel vaevalt võimalik on rahuldada omi kõige hädalisemaidki tarvidusi. Kui mitte anda riigiteenijatele muid õigusi ja eesõigusi, lähevad riigiteenistusse sarnastel oludel andekatest ja kogenud inimestest ainult idealistid, kes vaatavad

selle teenistuse, kui kõlblise kohuste peale, kuid nende arv on praegusel ajal koguni piiratud; jäävad üle isikud, kes ei ole küllalt andekad ja kogenud erateenistuse jaoks.

Sellepärast on saanud üldiseks nähtuseks, et teenistusest lahkumisel ehk teatud hulga aastate teenistuse järele või haiguse korral määratakse ametnikule pension ehk ühekordne suurem toetusraha, samuti kindlustakse pensioniga surnud ametniku perekond. Et saadav palk teoreetiliselt ainult jooksvate kulude katmiseks ulatab, antakse abi ettenägemata juhtumiste puhul, nagu haiguse arstimine, matmine j. m.

Peale selle antakse mõnes riigis mõnesugused kindlustused selleks, et riigiteenijaid ei või lahti lasta ülemuse heaksarvamise ja omavoli põhjal. Teiselt poolt on mõnedes maades hoopis vastupidine kord maksev: ministri vahetusel lahkuvad ka kõik tähtsamad ametnikud ja nende aset täidavad ministri lähedased isikud.

Kuid tähendatud määrusi loetakse ometi puudulikkudeks: ei ole mitte üksi tarvis riigiteenistusse koguda kohaseid ametnikke, vaid tarvis on neid seal alles hoida võimalikult kauem ja peale selle õhutada neid töötama paremini ja võimalikult suuremate tagajärgedega.

Seda viimast sihti saavutati endistel aegadel autasu määramistega ja aastsmesse tõstmisega eriliste teenuste või pikaajalise teenistuse eest, aumärkide andmisega või rahalise auhinna ehk preemia määramisega riigi tööde ja ehituste eest. Siin juures tuleb tähendada, et aumärgid olid väga populaarsed mitte üksi keiserriiiklises Venemaal ja Saksamaal, vaid samuti ka vabariiklises Prantsusmaal, viimases vististi veel rohkem. Iga prantslane, kellel oli „Légion d'honneur“, kandis selle aumärgi päela iga ülikonna küljes.

Peatades riigiteenistuse üldiste õiguste ja eesõiguste juures, vaatame nüüd, missugused nendest on ettenähtud uues seaduses kavas ja kuidas mõeldakse neid normeerida.

Kõigest räägib seadus väga lühidalt, tähendades, et teenijatele antakse palka, toetust kulude katmiseks komandeerimiste puhul, toetust haiguse j. m. puhul, sellekohases seaduses ettenähtud määruste põhjal. Samasugused märkused on olemas pensioni kohta riigiteenijatele ja nende perekondadele.

Selle üldise märkuse kohta pensionide puhul ei saa midagi ütelda, sest väljatöötata-

tud määruste kava on alles veel valitsuskondades läbivaatamisel. Mis aga puutub määrustesse palga ja toetuse andmise kohta, siis, kui juba kord kavatsetakse uut seadust, tuleksid kõik reeglid riigiteenijate õiguste kohta, mis praegu maksvad ja laialipillatud üksikutes „Riigi Teataja“ numbrites, kodifitseerida ja uude seadusse koondada. Meie oletame, et kava kokkuseadjad teadlikult hoidusid sellest tööst, tunnustades maksvate reeglite puudulikkust. Kuid seda võiks vaevalt õigustada. Koguni selle vastu, on praegu, enne kava kinnitamist, tarvis neid läbi vaadata ja uuel kujul mahutada kavasse.

Maksvad reeglid ei ole tõepoolest kaugeleki mitte rahuldavad. Palga suhtes on näituseks vastuvaidlemata nõudmine ülesseatud, et peale määratud palga normi ei või anda teenijale mingisugust lisatasu. Inimestele, kes riigiteenijate tegevusele ligidalt seisavad, on täiesti selge, et selle määrase vääramata elluviimine oleks ülekohtune ja mitteotstarbekohane.

Näitusena võtame juhtumised, kus teenijad täidavad korruga kahte ametit. Käesoleval ajal ei tule harva ette, et minister peale oma valitsuskonna juhatab veel teist, mille juhi koht on jäänud tühjaks. Edasi tuleb sama tihti ette, et ühe ametniku haiguse või teise kohta komandeerimise puhul täidab teine ametnik kuni kuuekuulise tähtajani tema aset jätkates seal juures oma otsekoheste kohustuste täitmist. Kõigil neil juhtumistel ei ole ministri või ametniku eratasuta jätmise lisatöö eest, mis nõuab kahtlemata tööjõudu kodu ehk teenistuskohas, muud midagi, kui mitteriigivääriline tööjõu eksploateerimine. Kuid maksvad reeglid ei luba niisugust tasu.

Vaatleme edasi teisi nähtusi. On olemas ametisi, kus riigil on eriti kasulik pidada ametnikka tegevuspiirkonna tundmaõppimise ja otstarbekohasema töötamise huvides võimalikult kauem aeg. Meie arvame siin kohtuuriid, rahukohtunikka, maksuinspektori, töökomissari, kohalikka politseiülemaid, suurte raudteejaamade ülemaid j. t. Samuti on olemas ametid, kus ei eeldata edasiliikumist ja milleni jõudmine kujutab endast ametikarjääri viimast tähist. Sellesse kategooriasse tuleb lugeda mõnda eelpool nimetud ametitest, kui ka teisi, näituseks rahukogu liikmeid, mitmesuguste asutuste raamatupidajaid j. t. Niisuguste ametite peal võivad inimesed teeneda aastakümneid ja seal ka surra.

Et õhutada teenijaid, hoida nende energiat ja tööhimu, määras Vene seadus mõnes ametis (kohtu liikmed ja kohtuuriid) lisatasu viieaastaste teenistusjärgude järel, teatud summa iga viie aasta eest. Ametnikkude hoidmiseks kaugetes ametikohtades (Siber, Amuri piirkond j. t.) määras seadus lisatasu teenijatele juba pärast esimest viit aastat. Soomemaal oli enne revolutsiooni samuti kord maksmas, ja vist on see muutmata jäänud tänapäevani, et lisatasu makseti ametnikkudele, kes teatud ametis olid olnud teatud aja. Palgakõrgenduse põhimõtet ametnikkude kohta, kes teatud aja mõnes ametis teeninud ja sellesse edasi jäävad, tuleks võtta meie arvates ka meie uude seadusesse. See korraldus ei nõuaks kuigi suurt rahalist ohvrit, kuid tagajärjed saaksid head. Iseäranis andekaid ametnikka hoiaks ta kohtadel, sest kaoks üks põhjustest, mis sunnivad otsima kõrgemapalgalist kohta; vähenõudlikka töötajaid aga julgustaks see korraldus ja toetaks neid moraaliselt nende vähesilmapaistvas, kuid kasulikus töös.

Praegu maksev ametnikkude tasusüsteem on puudulik ka nende isikute suhtes, kes töötavad rohkearvulistes komisjonides ja nõupidamistel. Kas peetakse istumist pärast tööaega või tööajal, ometi on see väljaspool otsekoheleid ametikohusi, sest viimasel juhtumisel lõpetatakse jooksvad tööd pärast töötundide lõppu, või jälle valmistatakse ennast istumiste vastu. Sarnase töö eest tasu anda maksev seadus ei luba. Ja see on seda ülekohtusem, et niisugustesse komisjonidesse määratakse harilikult kogenud ja andekad inimesed. Tekkib niiviisi ebanormaalne nähtus, et ametnikku, kes samasuguse ameti peal, kuid kes vähem andekas ja kogenud, ei määrata komisjonidesse ja ta saab oma vähema ja lühemaajalise töö eest sama palju palka kui teine.

Enne revolutsiooni anti Venemaal niisugustest komisjonidest ja istumistest osavõtmise eest enam vähem ja ühel ehk teisel viisil tasu, kusjuures tarvitati mitut süsteemi. Üks tasumise viis, mida muu seas viimasel aastal enam ei tarvitatud, seisis selles, et määrati erimaks iga istumisest osavõtmise eest. Mõnedes alalistes komisjonides määrati vahel eripalk ametnikkudele mitmesugustest valitsuskondadest, kes sellest osa võtsid. Iseloomustava näituseks võib nimetada siin komisjoni, mis vaatas läbi eraraudteede aruandeid. Teede-

ministeeriumi-, rahaministeeriumi- ja riigikontrolli ametnikud, keda määrati sellesse komisjoni, said 2000 rubla aastas lisapalka oma hariliku palga kõrval. Mõnikord anti erilise töö eest tasu toetusraha näol, mida määras ametniku ülemus-minister sama valitsuskonna summades, või summades, mis anti tema käsutada valitsuskonna poolt, kes määras komisjoni

Paremate saavutuste huvides ühelt poolt ja meie ametnikkude töö tasumise õigluse seisukohalt teiselt poolt, oleks äärmiselt soovitatav võtta uude määrustikku üldine põhimõte, et üksikutel ministritel või valitsusel on õigus määrata eritasu ametnikkudele juhtumistel, kus minister leiab, et mingisugune töö on väljaspool ametniku otsekoheste ametikooste piirkonda.

Et lõpetada küsimust ametnikkude tasusaamise asjus, peatame mõne sõnaga preemiade määramise juures.

Meile mitte küllalt arusaadavatel põhjustel vaatab seltskond nii meil kui enne Venemaal preemiade määramise peale kahtlaselt ja kaunis halvaks panevalt. Veel hiljuti tehti ajakirjanduses kõmu preemiaandmise kavatsuse pärast tuntava kokkuvõtte eest ühe tähtsa riigi ehituse juures.

Nähtavasti unustakse, et oluliselt antakse meil maksvate raudtee määruste põhjal samu preemiaid pileti reisija avalikustegemise eest, aktsiisi määruste põhjal seadusvastase alkohooliliste jookide avalikustegemise eest, tolli määruste põhjal salakauba tabamise eest ja määruste põhjal vastuvaidlemata sissenõudmiste üle riigi asjus riigi maksustuste ja puudujääkide tagajärjerikka sissenõudmise eest, kusjuures määrustes enestes nimetatakse harilikult ka protsent, mis sissenõutud maksustustest või trahvidest läheb tasuks.

Eestis on terve hulk majapidamisi ja ettevõtteid, mis on riigi omad ja mida see viimane eksploateerib. Samuti täidavad mitmesugused meie riigi asutused igasuguseid ülesandeid tööde ja ehituste alal riigi tarviduste jaoks. Kui konduktorite, politsei-ametnikkude, aktsiisi- ja tollivalitsuse ametnikkude kohusetäitmist riigi huvide kaitsel peetakse mõnesugusel juhtumisel erilise tasu vääriliseks, mispärast ei või siis niisugust tasu saada teiste valitsuskondade teenijad, kes ametis riigi majapidamistes ja ettevõtetes, niisuguse töö eest, mille tagajärjeks oli riigi sissetuleku kasvamine või väljaminekute kahanemine.

Oleks täiesti järjekindel kui osa sissetulekust riigi ettevõtetest ja majapidamistest,

kus see ulatab üle eelarve, ja osa kokkuhoitud summades tööde ja ehituste juures, määratakse tasuandmiseks vastavatele teenijatele; ja selle kohta peakski otsekohe märkus tehtama uue seaduse kavas.

Meile võidakse vastata, et see vähendab kunstliselt sissetulekute eelarvet ühelt poolt ja suurendab väljaminekute eelarvet teiselt poolt. Kuid seda kartust meil ei ole; meie oleme kindlad, et rahaministeeriumi ja riigikontrolli osavõtmine eelarvete läbi vaatamise tööst kindlustab nende kokkuseadmise korralikkust.

Mis puutub tasuandmisse teenijate hoolsa ja eriti kasuliku töö eest, siis leiame meie, et kuigi autasude mitternimetamine kavas ehk õige on, siis väärneb see küsimus ometi suuremat tähelepanu. Asjaolu, et meil väga hinnatakse vabadusristi, toob tahtmata mõtte peale, kas ei oleks võimalik sisse seada aumärke ka kodanliste ametnikkudele. Rahalise tasu määramine, iseäranis kasuliku töö eest, on meie arvates tingimata tarvilik. Tarvis on püüda, et ametnik ei käiks mitte ainult korralikult tööl ja ei piirduks sissetulnud paberite täitmise ja ülemuse otsekoheste käskude teostamisega, vaid et ta avaldaks ka oma isiklist initsiatiivi. Selle sihi saavutamiseks oleks parimaks abinõuks ametikõrgendus. Kuid suuremal jaol juhtumistel ei ole see teostatav, sest keskmiste ametite arv ei ole suur, kõrgemate arv aga koguni väike võrreldes alamate ametite arvuga. Sellepärast peab alla kriipsutama ametniku hoolsat tööd, millest olenevad kasulikud tagajärjed, ja tegema seda temale tuntaval kombel, s. o. rahalise autasu näol. Selle suurust võiks piirata summaga, mis ei ulataks üle ühe kuu palga ministri äranägemise järele ja üle selle-valitsuse otsuse järele. Jõudes kindlustuse loomise juure riigiteenijate seiskorra pikema või lühema kestvuse asjus, arvame meie, et ametnikul peab olema teadmine, et asutuse ärakaotamise puhul teda ei vabastata riigiteenistusest, makstes ainult kaheädala palk nagu seda tehakse praegu, ja et sel juhtumisel, kui ta ülemusele ei meeldi, teda lahti ei või lasta viimase omavoli järele. Nii üksikute ametite, kui tervete asutuste ärakaotamise küsimus peab kahtlemata rahutuks tegema niihästi neid, kes kavatsevad astuda riigiteenistusse, kui ka neid, kes seal juba ametis ja kes üle minema peavad eraasutustesse.

Tundub, nagu oleks meil ametisi, asutusi ja isegi ministeeriumisi rohkem loodud, kui seda tarvis on, ja et mõned riigi

ettevõtted töötaks paremini, kui nad oleks erakätes. Muidugi on see väga tõsine ja väga tähtis küsimus ja selle lahendamist võib vist vaevalt niipea oodata, kuid selleks tuleb igatahes ettevalmistusi teha. Vene seaduse järele makseti ametnikule, keda vabastati ametnikkude koosseisu vähendamise puhul, terve aasta jooksul palka, harilikult $\frac{2}{5}$ kuni $\frac{1}{2}$ tema endisest palgast. Võib olla, on meie ametnikkude jaoks see norm liig kõrge, kui arvesse võtta, et nad vähe aega teeninud on. Ometi ei ole vist tarvis tõendama hakata, et norm liig madal on ja märksa tõstmist nõuab.

Mis puutub riigiteenijate ametist tagandamise ilma kohtuta, siis andis Vene teenistuse seadus ülemale, kes määras ametniku koha peale, õiguse, seda viimast „lahi lasta kolmanda punkti järele“ (p. 3,688 lausend) ilma põhjuseid nimetamata sel juhtumisel, kui ta leidis, et ametnik ei vasta teenistuse nõuetele. Meie uue seaduse kava otsustab seda küsimust sel teel, et ametist tagandamise õigus antakse niisugustel juhtumistel valitsusele. Seal juures loetakse otsused nii Vene seaduse kui ka meie kava järele lõpulikkudeks ja nende peale ei ole õigust edasikaebada.

Peab tähendama, et Venemaal ei olnud ülemlnimetatud määrus sugugi populaarne ei ametnikkude ringkondades ega ka seltskonnas. Iga ametist tagandamise juhtumine, kuigi õiglane, tekitab nurinat ülemuse omavoli pärast. Meie kardame, et ka meie

seaduses kavatsetud korraldus ei leia poolehoidu.

Ometi on kõigil kainelt mõtlejatel inimestel, kes kunagi on töötanud riigiasutustes ja pealegi vastutavatel kohtadel, kahtlemata arusaamine, et ei tuleks luua takistusi ametist tagandamiseks, kui ametnik ei vasta nõudmistele kas kõlbliste omaduste tõttu või tarviliste teadmiste ehk annete puudusel. Sellepärast soovitaksime meie omalt poolt korraldust, mis vastaks töö nõudmistele ja oleks ka vastuvõetav seltskonna arvamisele — nimelt kahjulikkude või kasuta ametnikkude ametist tagandamist anda mitte valitsuse hooleks, vaid distsiplinaar kohtu kätte, mis asutakse iga ministeeriumi juures ministri eesistumisel kahest liikmest — ühest ministri määramisel ja teisest ministeeriumi ametnikkude valimisel. Selle kohtu otsused peaksid olema lõpulikud ja nende peale ei peaks olema võimalik edasikaebada.

Avaldades eelpool toodud arvamisi, olime kaugel püüdest kaitsta riigiteenijate huvisid; selleks on olemas eriasutused ja eriajakirjad. Meie ülesandeks oli ainult selgitada neid teid, mille kaudu riigiaparaadil oleks võimalik saada omale häid kohusetäitjaid, sest meie sügavama arusaamise järele võib heade ametnikkude puudusel riigi hea käekäik saada takistud, võib rahandus sattuda korratusse ja võivad tekkida takistused tööstuse ja kaubanduse edenemisele.

Kroonika.

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Soome.

Rootsi metsaostud Soomes. Rootsi ostab iga aasta suurel määral metsa Põhja-Soomes. Rootsi ärid veavad Soomest üle Põhja lahe Rootsi umbes 600.000 saepakku aastas. Rootsis tööalatakse puud ümber ja müüakse Rootsi omadena väljamaale. Rootslased saavad töökuludena ja puhtakasuna Soome puude eest 34 milj. Smk. aastas. Sellepärast suudab Rootsi konkureerida puulurul Soomega. Soome asjatundjate ringkondades arvatakse, et ümberlõigatavate puude vedu Rootsi on majanduspoliitiliselt Soomele kahjulik.

Eesti kartulid Viipuris. 14. mail tuli esimene Eesti kartulilaev Viipuri. Hinnad olla väga kõrged: 95–100 Smk. hektost. Meie Viipuri konsul arvab,

et niisuguse hinnaga on võimata müüa, 75–80 Smk olla praegu kohane hind. Helsingis ongi juba selle hinnaga en gros kartulid müüdud.

Soome-Vene kaubandus. Soome väljavedu Venemaale oli aprillikuu 54.55 milj ja sissevedu Venemaalt 24.90 milj. Smk. Soome on Venemaalt toodud kõige rohkem vilja (13.81 milj. kg. ja 20.71 milj Smk.), Soomest on viidud aprillikuu rohkesti kulda, nimelt 2951 kg. 50 milj. Smk. väärtuses.

Majandusline ülevaade. Aasta esimesed kuud on Soomes olnud majanduslikes suhtes üledõlde rüheldavad. Marga kurs on jäänud võrdlemisi stabiilseks. Engros-hindade indeks tõusis esimese kolme kuu jooksul ainult ühe punkti, aga aprillis langes jälle sama võrra tagasi. Sellest järgnes, et ka minut-kauba on hind üsna suurt püsivust näidanud. Siiski teeb majanduslistele ringkondadele muret asjaolu, et Soome panga valuuta reserv on vähenenud 900 miljonist kuni

650 milj. Põhjuseks on kaubabilansi passiivsus. Jaanuari-aprilli jooksul oli sissevedu nimelt 618,4 milj. võrra väljaveost suurem. Raha puudust on igal pool tunda. On ettepanekuid tehtud suurema välislaenu tegemiseks. Üldjoonies on mitmed majandusolud praegu Eesti omadega sarnased.

Poola.

Sõetööstuse seisukord Poolas. Majanduslise kriisi all kannatab raskesti Dombrovi (Galiitsia) sõetööstus. Sõehindade langemise tõttu on Galiitsia sõetöösturitel väga raske Ülem-Sileesia kaevandusega konkureerida. Vahe, Dombrovi ja Ülem-Sileesia sõehindades, mis hiljuti umbes 25% välja tegi, vähenes sõehinna langemise tagajärjel 7½% peale. Kuna aga Dombrovi sõed halvema kvaliteediga ja 12% kalooritaid vähem annavad, siis on nõudmine, isegi siseturul, nende järele vähem. Mõne päeva eest otsustasid Ülem-Sileesia kaevandusomanikud, kokkuleppe põhjal valitsusega, sõehinda veel 15% võrra alandada. Seisukorda Dombrovi kaevanduste kahjaks muutis veel asjaolu, et Sosnovic'i raudtee jaama (Ülem Sileesias) läbilaske võimalust 500 vagunini päeva kohta tõsteti ja et viimasel ajal Ülem-Sileesia kaevandusomanikud, eksporteerimise võimaluste vähenemise pärast, oma saadusi suuremal määral on sunnitud siseturule saatma. Teatud paranemist eksporteerimise võimaluste suhtes toob Poola-Tschechoslovaakia kokkuleppe transiit tariifide alandamise asjus. Sõe transporteerimise kulude vahe Poola kaevandustest ja Tschechoslovaakia Märtsch-Ostrau sõekaevandustest kuni Tschechoslovaakia-Austria piirini, mis senini 10 tonnillise vaguni pealt 167-197 Tschechoslovaakia krooni välja tegi, langes selle kokkuleppe tõttu 86 Tschechoslovaakia krooni peale. See asjaolu avab Poola kaevandusomanikkudele võimaluse Austria siseturul Tschechoslovaakia sõetöösturitega konkureerida.

Kaubaveo tariifid. Võrreldes praeguseid kaubaveo tariifisi Poola raudteel, Austria, Tschechoslovaakia, Saksa ja ka ennesõjaaegsete Vene vastavate tariifidega, leiame et Poola tariifid kõige madalamad on. Venemaal maksis 100 kg. saatmine (suure kiirusega) 100 klm. kaugusele 2,81 k. franki, Poolas praegu - 2,64 k. f., Austrias 5,28 k. f., Saksamaal 5,80 k. f. ja Tschechoslovaakias 7,50 kuld franki. Väikse kiirusega ja kaugema maa peale saadetud kaupade juures jääb vahetõrpe tariifides umbes samasuguseks.

1924. aasta raudtee eelarves nähti ette sissetulekuid reisijate veost 493.732.000.- zł. ja kaubaveost 301.127.600.- zloty'd. Aga selle peale vaatamata et reisijate ja segarongide tariifisi tõsteti, tuleb budžeti tasakaalu viimiseks ka kaubaveo tariifisi 25-30% võrra tõsta. Selle teostamiseks kavandatakse kõige alam tariif ära kaotada ja teised tariifid järgnevasse kõrge-asse astmesse üle viia.

Uue kaubaveo tariifide kinnitamist on lähemal ajal oodata.

Gdynia sadam. Hiljuti oli Gdynia sadama ehituse küsimus Seimis harutusel, kus suure enamuse poolt nimetatud sadama ehitusõõde kiiremat lõpuleviimist nõuti. Juhtiti tähelpanu sadama tähtsuse ning vajaduse peale Poola kaubandusele ja nõuti et valitsus kõik käsitusel olevad rahalised ja juriidilised abinõud tarvitusele võtaks, et sadam kuni 2½ miljoni tonni suuruse läbilaske võimaluseni valmis ehitataks. Ehituse krediidid küsimus, mis senini lahine

oli, on lõpulikult otsustud. Kuna Danzigi Poola vahekorras alalised õorumised ette tulevad, millolede lõppu veel näha ei ole, ollakse äärmiselt huvitud vähemalt ühte sadamat saada, kus võimalik oleks üllastusteta kaubitseda. Nähakse ette veel teise sadama ehitamist, Dirshaus, mis küll kaugemate aegade küsimus tohiks olla.

Skandinaavia!

Rootsi puuturg. Tänavune hooaeg algas Rootsi ekspordõrdele mõõdunud aasta raskuste tagajärjel kaunis kurbade väljavaadetega, kuid, nagu nüüd näha, on seisukord parem, kui varemalt arvati. Selleks mõjusid esimeses jõeses müüjate turgalt kaalutud hinnad kaasa, missugustest välja paisis tahtmine võimalikult madalate hindadega Soomele ja rajariikidele kindlat konkurentsi luua. Kuna aasta algul hinnad naabermaades ning iseäranis Soomes kõikumad olid, on nüüd nende hindade lähenemist Rootsi-hindadele märgata, mis puuturule ka importõrde silmis suurema kindluse ning usalduse andis. Sellepeale vaatamata võib Rootsi puuturul Inglise importõrde äraootavat seisukohta tähele panna, kuna Prantsusmaa, Belgia, Holland ning Saksamaa senini kaunis suurt aktiivsust üles näidanud on. Üldiselt on praegu Rootsi puuturu seisukord rahuloldav, kuid karta on, et ka käesoleva aasta suvel samasugune seisak tekkib, kui eelmisel aastal, mis õieti 1923. aasta sügise madalate hindade põhjuseks oli. Kui see tõesti sündima peaks, siis igatahes mitte nii teraval kujul, kui eelmisel aastal, sest esiteks on hinnad praegu madalamad ning teiseks on vastukaal kindlam.

Rootsi riigivõla vähenemine aprillis. Riigivõla valitsuse (Riksgäldskontoret) aprillikuu Rootsi sissetulekute ja võlgade ülevaade näitab, et fondeeritud riigivõlad aprilli jooksul vähenesid 4,38 miljoni krooni võrra kuni 1.598,07 milj. kroonini, kuna juhuslikud riigivõlad suurenesid 0,97 m. võrra 40,28 miljoni kroonini. Üldse on siis riigivõlg vähenenud 3,41 miljoni krooni ja teeb Rkr. 1.638.350.000 välja. Riigivõla vähenemine on sündinud peaaegjalikult 1880 aasta 3½ protsendilise laenu väljaostmise läbi.

Uus Norra riigilaen. Nagu varemalt juba teatatud, võitis Norra pankade ja kinnitusseltside konsortium enese peale Norra 6½ protsendilise riigilaenu 50 miljoni krooni suuruses. 20% laenust jääb esialgu välja andmata, 40 miljoni tuli 101 protsendilise kursiga 7. kuni 10. maini väljaandmisele. Amortisatsioon sünnib 1929. kuni 1944. aastani poole aasta kaupa väljaostu ehk loosimise teel. Konverstooni õigus 1934. aastast alates. Norra riik ei võta laenu obligatsioonide ja kupongide pealt mingisugust tempel-ega kupongimaksu.

Võiturlift. Daani võihind on viimase kahe nädala jooksul 86 Daani õõri võrra tõusnud, nii et ühe kilogrammi või en gros hind Dkr. 508 on. Või ekspordõrde ringkondades seletatakse seda järsku võhinna tõusu kui tagasiminekut peale aprilli ootamatut ja kiiret võihindade langemist. Teatavasti langesid hinnad aprillis Inglise turul seal valitseva Austraalia ja Uue-Meremaa konkurentsi tagajärjel tähendatud asumaad müüsid oma või varemalt kon-signatsiooni tingimistel ning said selle eest hinda, mis valitses Inglise turul. Kuid Uue-Meremaa produktendid ei olnud nende hindadega rahul ning lootes võiturlift valitsejateks saada, hakkasid võid ise otse

1
 jaevadeti müüma, mis aga suure hinnaalanduse kaasa
 õk. Selle tõttu jäi või juurevedu Inglismaale vähe-
 maks, mis hindasid jälle üles kruvis. Daani või
 eksporti Inglismaale on käesoleval aastal tuntuvalt
 suurem, kui 1923, peale selle on kaunis suured saade-
 tused Daani võid Saksamaale läinud. 5. kuni 10. ap-
 rillini on Daani umbes 2,5 miljoni kilogrammi võid
 välja saatnud, missugusest arvust 2/3 Inglismaale ja
 1/3 Saksamaale on läinud. Väljavedu teistesse maa-
 desse ei ole peaaegu olemas.

Kuna asumaade või, mille juurevedu praegu
 spekulatsioonil ostarbel tagasihoidud on, varsti ilma-
 turule tagasi ilmub, siis on väikest võihindade alane-
 mist jälle oodata.

Viimane Stockholm'i või noteerimine 9. maist:
 Rkr. 3: 35 pr. kgr.

Rootsi telefonitühendus Londoni ja Pariisiga.
 Ühenduses Pariisis hiljuti ärapeetud telefoni konve-
 rentsiga peeti Pariisis samal ajal eraldi läbirääkimisi
 Rootsi, Inglise, Saksa ja Hollandi esitajate vahel otse-
 kohese telefonitühenduse jaluleseadmiseks Rootsi ja
 Londoni vahel, mis tuleva suve lõpuks kordaseatud
 tohiks olla. Samas sihis jätkatakse läbirääkimisi
 Rootsi-Pariisi vahelise telefoni sisseadmiseks.

Svenska slakteri a.-b., mis Eestis Schulze affääri
 kaudu tuttav ning mis praegu Harju Pangaga kohut
 käib, on 1923. aastal kahjuga töötanud, nagu aasta
 lõpuarvest näha on. Kahju üldsumma ulatada Rkr.
 141.883, mis ka peaaesjalikult Schulze läbi tekkinud
 olla.

Võihinna tõus Daani turul. Sellel nädalal tõu-
 sis võihind Daani turul õige järsku - Dkr. 4.22 pealt
 pr. kg. (24.4.24-30.4.24) Dkr 4.90 peale pr. kg.
 (1.5.24.). Selle põhjuseks olla võihindade tõus Ing-
 lise turul, mille esile kutsunud Uue-Meremaa või sis-
 seveo vähenemine.

Litkuva paberraha hulk Daanis oli 28.4.24
 427.7 miljoni Dkr. (vastaval ajal a. 1923 451.8 mil-
 joni Dkr. Samal ajal oli riigipanga metallfond 223 7
 miljoni kr. suur, nii et 52.3% liikuvast paberrahast
 kullaga kaetud oli.

Daani kinnitusseltside varandusline seisukord.
 Daani kinnitusseltside ühingu komitee aastaaruande
 järele oli kõigil Daani kinnitusseltsidel 1923. a. algul
 kokku 620 miljoni Dkr. väärtuses vääripaberisi (neist
 95 miljoni Dkr. eest väljamaa omasid) ja 85 miljoni
 Dkr. panga- ja kassasummasi (neist 25 miljoni Dkr.
 väljamaa pankades), nii et neil kokku 705 miljoni
 Dkr. eest varandust oli. Selle juure tuleb veel
 kinnitusseltside pärali olevate majade väärtus -
 20 miljoni Dkr.

Kahjukinnitusseltsidel oli mainitud ajal kokku 214
 miljoni Dkr. eest vääripaberisi (aktiaseltsidel 165
 miljoni Dkr. eest ja vastast. kinnitusseltsidel 49 mil-
 joni Dkr. eest) ja 75 miljoni Dkr. panga- ja kassa-
 summasi, s. o. puhast raha (aktiaseltsidel 53 miljoni
 Dkr. ja vastast. kinnitusseltsidel 22 miljoni Dkr.). -
 Elukinnitusseltsidel oli samal ajal 407 miljoni Dkr.
 eest vääripaberisi ja 10 miljoni Dkr. puhast raha.

Aruanne ütleb m. s., et 1923. a. jooksul kokku
 22 kinnitusseltsi oma tegevuse lõpetasid. Neist olid
 16 aktiaseltsid ja 6 vastast. kinnitusseltsid.

Daani eraraudteed. Daani eraraudteedel oli
 rahandusaastal 1922/1923. 33.620.000 Dkr. tulusid ja

30.316.000 kulusid, seega 3.304.000 Dkr. puhast tulu.
 Eelmisel rahandusaastal (1921/1922) olid vastavad
 arvud 39.400.000, 37.400.000 ja 2.000.000. - A.
 1922/1923 oli Daani eraraudteevõrgu kogupikkus
 2572 km., a. 1921/1922. 2578 km.

Teated ettevõtete tegevusest.

Tallinna kaupmeeste diskonto ja laenu pank,
 a/s. on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk.
 1.194,0 tuh. lõpetanud. 29. aprillil s. a. peetud
 aktsionäride peakoosoleku otsuse põhjal jaolati
 puhaskasu järgmiselt (tuh. Emk): dividendiks -
 480,0 ehk 8% aktsia pealt (1922. a. - 500,0 ehk 10%
 aktsia pealt), tagavarakapitaaliks - 119,4. tasuks
 juhatause ja nõukogu liigele - 179,1, riigimaksudeks
 - 339,6 ja ülejääv muudeks otstarbeks. Tulusid on
 1923. a. saadud Emk. 7.009,2 tuh. (saadud 0% -
 4.361,4. saad. komisj. ja kursivahed - 1.371,9 ja
 maja eksploateerimisest - 1.271,7); kulusid selle
 vastu on olnud Emk. 5.815,2 tuh. (makstud 0% ja
 kursivahe - 2.220,1, ärikulud - 3.527,8 ja muud
 - 67,3).

Järgnevalt panga kahe viimase aasta äriseisud
 (tuh. Emk.):

Aktiva.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa, jooksvad arved teis- tes pankades	2.389,1	2.974,3
Mitmesugused panga vää- rtused	1.986,7	1.553,2
Diskont ja konto-korrent	33.457,1	20.684,8
Inkasso vekslid	4.805,9	4.945,7
Korrespondendid	2.223,7	1.126,3
Liikumata varandus	6.592,1	300,0
Liikuv varandus	874,4	312,9
Maja ümberchitamise arve	-	4.852,7

Passiva.	31.XII.23.	31.XII.22.
Aktia- ja tagavarakapitaal	8.408,4	5.463,4
Hoiusummad	23.905,1	16.361,7
Rediskont	205,0	1.254,3
Kreditorid	8.766,8	5.717,9
Korrespondendid	9.377,3	5.965,5
Puhaskasu	1.194,0	1.598,7
Bilans (ühes muudega)	52.680,7	36.991,6

Eesti-Vene Pank on oma läinud tegevusaasta
 lõpetanud puhtakasuga Emk. 7.035,4 tuh., mis järg-
 miselt jaotati; (tuh. Emk.) dividendiks - 3.100,0
 (1922. a. - 1.800,0), tagavarakapitaaliks - 703,5,
 lisatasuks juhatausele ja ametnikkudele - 1.083,0,
 heategevaks otstarbeks - 100,0 ja efekandeks 1924.
 a. peale - 2.048,9.

Panga läinud kahe aasta tegevust iseloomustavad
 järgmised tabelid (tuh. Emk.):

Aktiva.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved teistes pankades	7.397,5	5.590,3
Vekslid ja laenu	118.115,6	80.830,0
Välisvaluuta	60,1	26.157,6
Vääripaberid	975,2	985,0
Korrespondendid	9.364,4	13.063,0

Passiva:		
Aktisia- ja tagavarakapitaal	27.768,9	25.000,0
Hoiusummad	31.860,8	35.703,0
Rediskont	20.001,6	-
Korrespondendid	29.186,9	57.764,2
Akseptid ja garantiid . .	12.100,5	1.091,9
Puhaskasu	7.035,4	6.510,4
Bilans (ühes muudega)	130.227,5	128.052,7

Tulud:		
Saadud 0/0/0	8.543,6	4.854,2
Komisjon ja kursivahed .	8.803,9	7.680,0
Kokku	17.347,5	12.534,2

Kulud:		
Makstud 0/0/0	3.785,4	948,2
Ärikulud	6.429,0	5.075,3
Liikva varanduse kustutamiseks	97,7	-
Kokku	10.312,1	6.023,8

A/s. Eestimaa apteegi- ja rohukaubanduse ühing „Ephag'i” läinud tegevusaasta lõppes puhtakasuga Emk. 3.801,2 tuh., mis järgmiselt jaotusele on määratud (tuh. Emk.): dividendiks 1923. a. eest - 2.250,0 ehk 15% aktsia pealt (1922. a. - 750,0 tuh. ehk 5% aktsia pealt), lisatasuks juhatusetele ja nõukogule ning tasuks revisjonikomisjonile - 479,0, riigimaksudeks reserveeritud - 500,0, tagavarakapitaalsiks - 380,1, heategevaks olstarbeks - 150,0 ja ettekanadeks 1924. a. peale - 364,3. Tulusid on läinud aasta jooksul saadud Emk. 10.537,6 tuh. (kasu kaupade pealt - 9.079,7; kasu laboratoor. kaupade pealt - 1.443,2; muud - 14,6), kuna 1922. a. bruto tulu Emk. 6.610,0 tuh. suur oli. 1923. a. kulude kogusumma oli Emk. 6.736,4 tuh.

Järgnevad ühingu kahe läinud aasta äriseisud (tuh. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved pankades	2.354,7	483,9
Debitorid	5.439,4	1.950,3
Kaubad	20.138,3	10.304,5
Liikumata varandus	5.000,0	5.000,0
Liikuv varandus	3.418,2	2.779,0
Tall. pank. veksl. depoo arve	2.000,0	1.000,0
Juhatusete ja nõukogu akts. depoo	2.000,0	2.000,0
Maja ümberehitamise arve	1.013,3	-

Passiva.		
Aktisia- ja tagavarakapitaal	15.249,6	15.000,0
Sissem. II väljaande akts. eest	6.719,9	-

Kustutuskapitaal	1.136,8	250,0
Kreditorid	7.999,4	3.111,6
Depoo vekslid	3.600,0	1.000,0
Juhate. ja nõuk. akts. depoo arve	2.000,0	2.000,0
Puhaskasu	3.801,2	2.495,4
Bilans (ühes teiste arvetega)	41.489,8	24.228,8

Eesti mehaaniline puutööstuse aktsiaselts, A. M. Luther'i läinud aasta tegevus lõppes puhtakasuga Emk. 13.994,0 tuh., mis 9 aprillil s. a. peetud korralise aktsionäride peakoosoleku otsuse põhjal järgmiselt jaotati (tuh. Emk.): liikumata ja liikva varanduse kustutuseks - 2.898,3, tagavarakapitaalsiks - 1.399,4, muudeks kapitaalsiks - 3.200,0, heategevaks olstarbeks - 2.000,0, riigimaksudeks - 4.263,5 ja ettekanadeks endiste aastate kulude ja tulude arvele 232,8. Eelmiste aastate eeskujul ei anta ka 1923. a. eest dividendi, ning 1923. a. dividendi kupong loetakse maksuvusefaks. Tulusid on 1923. a. saadud Emk. 329,9 milj. (1922. a. - 235,2; 1921. a. - 160,9); kulused on olnud Emk. 315,9 milj. (1922. a. - 225,3; 1921. a. - 147,9).

Järgnevalt a/selsi läinud kolme aasta äriseisud (tuh. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.23	31.XII.22	31.XII.21
Kassa, vekslid ja väärtpaberid	12,1	1,8	3,1
Debitorid	163,1	90,0	55,4
Aktsiad ja ärisatähed	10,8	34,2	0,3
Liikumata varandus	19,6	16,9	5,3
Liikuv varandus	39,3	33,0	29,3
Pool- ja valmisaadused ja materjalid	186,5	112,4	84,9

Passiva.			
Aktisia- ja tagavarakapitaal	6,5	5,5	4,1
Muud kapitaalsiks	6,2	4,3	3,4
Kreditorid	394,9	256,8	148,5
Endiste aastate tulude ülejäägid	11,6	10,3	4,7
Tulu	14,0	9,9	14,1
Bilans (ühes muudega)	435,0	291,7	180,0

Tallinna Krediit Pank a/s. Järgnevalt toome „R. T.” järele panga läinud kolme aasta äriseisud ja tulude ning kulude arved (tuh. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.23.	31.XII.22.	31.XII.21.
Kassa, jooksvad arved teistes pankades ja välisvaluuta	20.980,3	12.463,1	12.714,5
Väärtpaberid	2.668,9	2.117,9	875,8

Laenuid ja debitorid	250.903,6	179.044,0	87.671,1
Korrespondendid	32.005,5	18.936,0	12 715,2
Liikumata varandus	10.328,6	9.523,4	622,6
Muud	5.978,9	1.467,1	7.306,0

Passiva.

Aksiakapitaal	30.000,0	30.000,0	10.250,0
Tagavara	14.348,4	12.704,9	336,5
Hoiusummad	158.584,0	105 303,4	77 324,3
Korrespondendid	19.642,5	14.928,6	7.295,0
Rediskont ja kontokorrent arved teistes pankades	77.090,7	37 560,3	3.744,1
Muud	8.616,6	8.209,1	17.751,7
Puhaskasu	14.583,6	14.845,5	5.194,6
Bilans	322.865,8	223.551,8	121.906,2

Tulud:

Saadud 0/00/0	22.750,7	13.496,3	6.677,9
Kommisjon	16 391,6	14.205,3	7.747,4
Muud sissetulekud	5 774,4	4 013,1	2.059,3

Kulud:

Juhatus ja ärikskulud	14.805,2	8 672,4	5.577,5
Operatsioonid	14.735,0	7.760,2	4.617,9
Kahjud	892,8	436,6	1.084,5
Puhaskasu	14.583,6	14 845,5	5.194,6
Dividend	24 0/0	24 0/0	20 0/0
Puhtakasu 0/0 ärikskapitaalil	33 0/0	35 0/0	49 0/0

A/S „Silva“ juhatus aruandest loeme:

„Esiteades peakoosolekule kinnitamiseks 1923. aasta aruannet, peab juhatus tarvilikuks juhtida tähelepanu nende asjaolude peale, mis mõõdaläinud äriaastal, ühenduses halva suvega ja selle tagajärjel tekkinud majanduslike kriisiga, eriliselt a.-s. „Silva“ tegevuse peale mõju on avaldanud:

1) Põllupidajate ostujõud oli väiksem, kui eelmisel aastal ja sellepärast valitses põllutööstuste ja masinate ostmisel tagasihoidlik meeoleolu. Elavust oli märgata ainult kunstpõllurammu ja ehitusmaterjalidega kauplemise alal. Kokkuvõttes olid tulud impordikaubandusest aruande-aastal väiksemad, kui aasta varem.

2) Eksportikaubanduse alal takistasid alalised vihmad metsamaterjalide ülestõõtamist, ja valmis laud kaotasid vihma läbi vähem ehk rohkem oma väärtusest, mis mõju ei jätnud avaldamata nende hinna peale mõõgi korral. Ettenägemata kulude sümmitajaks olid palkide ja propside veo juures pea terve suve jooksul Peipsi järvel valitsenud haruldased tormid. Kokkuvõttes tuleb tähendada, et metsaosakond aruande-aastal äärmiselt halbades tingimistes jõötas ja seda arvesse võttes tuleb saavutatud tagajärgedega rahul olla.

3) Aasta lõpul tekkinud rahaturu kriis on õige tuntuvalt mõju avaldanud paljude a.-s. „Silva“ kauba-

tarvitajate peale, nii et need oma kohustustele järele ei ole suutnud fulla. Loomulikult avaldas see omakorda mõju ka a.-s. „Silva“ peale, kuid juhatusel on korda läinud suurematest raskustest üle pääseda. Osaliselt tuleb aga selle tagajärjena nimetada suuremat summa kahjude hulgas kursivahede arvel, mis selle läbi seletatav, et a.-s. „Silva“ oma kohustustest suured summad välisvaluutas on ja Eesti marga kursi langemise tagajärjel olid kahjud mõõdapääsemata.

Kokkuvõttes ei saa tähendamata jätta, et 1923. aasta, sellest hoolimata et läbikäik kasvanud, eelpool ettefoodud põhjustel väiksema puhtakasuga on lõppenud kui eelmised äriaastad, nagu seda allpoolseiv tabel selgitada aitab (mill. markades):

Aasta	Aksiakapit.	Tagav.-kapit.	Äriseis.	Läbikäik.	Puhaskasu.	Dividend
1919	2,0	—	7,6	—	0,4	10 ⁰ /0
1920	25,0	2,9	60,8	645,0	11,6	12 ⁰ /0
1921	25,0	6,9	183,6	1 605,0	12,3	20 ⁰ /0
1922	50,0	15,2	352,0	2 784,0	21,9	20 ⁰ /0
1923	50,0	16,4	423,2	4 396,0	10,8	—

Järgnevalt toome aktsiaseltsi läinud kolme aasta äriseisud (mill. Emk.):

Aktiiva.	31.XII.23	31.XII.22	31.XII.21
Kassa ja välisvaluuta	7,7	2,5	7,3
Väärtpaberid	10,9	10,1	—
Debitorid ja vekslid	199,6	196,3	54,8
Kaubad	172,1	90,6	73,4
Metsad	3,9	23,4	7,4
Liikumata varandus	10,3	9,9	22,6
Liikuv	8,7	6,9	4,7

Passiva.

Aksi- ja tagavara-kapitaal	66,4	65,2	31,9
Obligatsioonid	10,0	10,0	—
Kreditorid ja vekslid	317,9	246,2	132,7
Puhaskasu	10,8	21,9	12,3
Vastutus	4,0	2,6	1,5
Bilans (ühes teiste arvetega)	423,3	352,1	183,6

A/s. „Kütteveo“ juhatus teatab, et korraline peakoosolek oma otsusega 30. aprillist s. a. arvas heaks seni tekkinud puudujääkide arvel vähenen. **põhikapitaalil täiendada** endise suuruseni, s. o. Mrk. 12.000.000. Selleks tuleb aktsionääridel iga aktsia pealt juure maksta 401 mrk., mis hiljemalt 30. a p r. 1925. a. peab tasutama. Aktsiad, millede pealt juuremaks tähendatud terminiks maksmata on jäänud, loetakse maksvuseta (põhikirja § 54).

Uued aktsiaseltsid ja osäühisused.

O/ü. Ehitus-tehnika kontor „Estoruss“. Tegevusala: Tallinnas asuva ehitus-tehnika kontor „Estoruss“ tegevuse jätkamine ja laiendamine eesmärgiga: igasuguste ehituste ja sisseseadete projekteerimine, nende teostamine, sealjuures farvisminevate materjaalide valmistamine ehk muretsemine ning nendega kauplemine omal kui ka komisjoni arvel, Eestis kui ka väljamaal. Asutajad: K. Zeren, O. Feldhuhn ja K. Wachmann. Põhikapitaal: Mk. 3.000.000, mis jaotatud 60 osat. à Mk. 50.000.— (R. T. nr. 68 — 1924. a.)

Ärikalender.

5. juunil.

Tallinna lükumata varanduste omanikkude krediidühisus (Immobilbank), korraline koosolek, kell 6 p. l. Tallinnas, Pikk t. 26. A/s. „Textil“, korraline koosolek, kell 6 p. l. Tallinnas, V. Tartu m. nr. 2, krt. 1.

12. juunil.

A/s. „Astoria“, korraline peakoosolek, kell 5 p. l. Tallinnas, S. Tartu m. nr. 47. Rõpina paberivabrik a/s, erakorraline peakoosolek, kell 11 e. l. Tartu, Suurturg nr. 3, advokaatide büroo ruumides.

Tähtsamad vähempakkumised.

Laevasõidu amet, sadamas, 7. juunil s. a. kell 11 homm. — umbes 1.100 tonni B. Y. double Screened Hard Steam Coal.

Tartu ülikooli valitsus, sega, 6. juunil s. a. kell 9 homm. (järelpakkumine 11. juunil s. a. kell 9 homm.) — mitmesugused remondid ja tšõd.

Tähtsamad enampakkumised.

Metsamaterjaalide oksjonid.

4. juunil s. a. kell 12 päeval Rakvere vallamajas, Rakveres — okaspuupalgid ja küttepuid.

5. juunil s. a. kell 12 päeval metsade peavalitsuses, Tallinn, Toomkiriku plats nr. 3 — haavapuupalgid ja propsid.

6. juunil s. a. kell 12 päeval Võru maakonna metsaüleva kantsleis, Võrus — okaspuupalgid.

Uued seadused ja määrused.

Väljaspool linna ja alevid asuavate kinnisvade hindamiseseaduse („R. T.“ nr. 27—1923. a.), täiendamise seadus on avaldatud R. T. nr. 67 — 1924. a.

Kaubalaevade võõra riigi alla ülemineku takistamise kohta käiva seaduse tühistamise seadus. Käesoleva seadusega tühistatakse „R. T.“ nr.

45/46 — 1920. a. avaldatud Seadusandliku delegatsiooni poolt 19. märts. 1920. a. vastu võetud seadus nr. 129. (R. T. nr. 68—1923. a.)

Seadus laste, alaealiste ja naiste töökohta tööstatusevõtetes on avaldatud R. T. nr. 68 — 1924. a.

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte Järele riigi raudteedel (laineroopalisel, Paide-Tamsalu, Valk-Mõniste ja kindluse Nõmme-Vääna kitsaroopalistel liinidel) kaube laaditud järgmisel määral (vagunid):

	5—12 apr.	12—18. apr.	19—25. apr.	26—31. apr.	31. apr. 10. mai	10—17. mai
Teravilja ja jahu . . .	236	235	132	309	364	205
Kartulid . . .	35	14	6	27	54	76
Elusloomi . . .	94	93	73	130	118	90
Linu	76	54	29	27	26	32
Põletispuid . . .	391	198	122	231	303	178
Muud metsamaterjaali . . .	712	387	196	474	549	388
Põlevkivi	113	47	8	61	88	102
Muud era-kaupa	1086	759	570	998	1626	1595

Kokku 2743 1787 1136 2257 3128 2666

Raudtee veod 276 127 58 175 265 192

Kokku laaditud 3019 1914 1194 2432 3393 2858

Tallinna laiaroopalisesse kaubajaama on samade aegade jooksul sisemaalt sisse tulnud:

	7—15. apr.	15—22. apr.	22—30. apr.	1—8. mai	8—15. mai	15—22. mai
Teravilja ja jahu	7	8	32	1	4	1
Kartulid	27	8	26	30	52	58
Põletispuid	365	109	324	227	278	171
Metsamaterj.	215	107	461	158	155	115
Linu ja takku	23	13	36	7	11	17
Muud erakaubad	62	22	55	40	59	60
Põlevkivi	33	7	116	42	51	58
Kokku	732	274	1050	505	610	480

Järgmine „Eesti Majanduse“ number ilmub suurendatud

messe - numbrina

14. juunil ja laotatakse suuremal arvul laiali.

Kuulutusi võetakse veel vastu.

Tallinna börs kursisedel

		26. V	27. V	28. V	29. V	30. V	31. V
1 dollar	Ostjad	382,—	382,—	382,—	—	382,—	382,—
	Müüjad	383,—	383,—	383,—	—	383,—	383,—
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
1 naelsterling	Ostjad	1659	1659	1658	—	1649	1644
	Müüjad	1665	1665	1664	—	1655	1650
	Tehtud	—	—	1664	—	1655	1650
1 biljon Saksa r. mk.	Ostjad	87.—	87.—	87.—	—	87.—	87.—
	Müüjad	93,—	93,—	92,—	—	92,—	92,—
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Soome marka	Ostjad	950	950	950	—	949	948
	Müüjad	960	960	960	—	959	958
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Rootsi krooni	Ostjad	10.125	10.125	10.100	—	10.100	10.100
	Müüjad	10.225	10.225	10.200	—	10.200	10.200
	Tehtud	10.225	—	—	—	10.200	—
100 Daani krooni	Ostjad	6450	6425	6375	—	6400	6350
	Müüjad	6550	6525	6475	—	6500	6450
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Prantsuse frk.	Ostjad	2025	2025	2000	—	1975	1900
	Müüjad	2125	2125	2075	—	2025	2000
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Holl. gulden.	Ostjad	14.350	14.350	14.250	—	14.250	14.250
	Müüjad	14.450	14.450	14.350	—	14.350	14.350
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
1 Lat	Ostjad	72,50	72,50	72,50	—	72,50	72,50
	Müüjad	74,—	74,—	74,—	—	74,—	74,—
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Czechosl. kr.	Ostjad	1150	1150	1100	—	1095	1095
	Müüjad	1160	1160	1130	—	1125	1125
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
1 kuld rubla	Ostjad	190	190	190	—	190	190
	Müüjad	—	—	—	—	—	—
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Itaalia liiri	Ostjad	1680	1680	1660	—	1670	1645
	Müüjad	1730	1730	1690	—	1700	1675
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Helveetsia fr.	Ostjad	6800	6800	6750	—	6750	6725
	Müüjad	6850	6850	6800	—	6800	6775
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Norra krooni	Ostjad	5300	5300	5200	—	5200	5175
	Müüjad	5400	5400	5300	—	5300	5275
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
100 Belgia franki	Ostjad	1750	1725	1640	—	1700	1625
	Müüjad	1850	1825	1690	—	1750	1725
	Tehtud	—	—	—	—	—	—
1 Tschervoneiz	Ostjad	1945	1945	1945	—	1945	1945
	Müüjad	1995	1995	1995	—	1995	1995
	Tehtud	—	—	—	—	—	—

Viimased börs kursid*)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1923 a.		1924. a.	1923 a.		1924. a.	1923 a.		1924. a.	1923 a.		1924. a.
	30. V.	22. V.	30. V.	30. V.	22. V.	30. V.	31. V.	22. V.	30. V.	31. V.	22. V.	29. V.
Naelsterling . . .	—	—	—	17.37	16.425	16.26	167,15	173.90	172.05	—	—	—
Dollar	4.6225	4.3556	4.3068	3.7575	3.765	3.77	36.15	39.85	39.85	4.625	4.3412	4.3137
Prantsuse frank . .	69.98	78.60	82.75	24.90	21.25	19.60	239	223	208	—	—	—
Helveetsia frank . .	—	—	—	67.825	66.75	66.50	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon . . .	17.37	16.415	16.259	—	—	—	9.63	10.595	10.595	—	—	—
Soome mark	167	174	172.50	10.385	9.43	9.43	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	24.99	25.75	25.635	69.55	63.85	63.40	669	677	672	—	—	—
Hollandi gulden . .	11.812	11.647	11.517	147.15	141.00	141.20	14.15	14.93	14.93	—	—	—
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	10.75	10.50	10.40	—	—	—
Kuld per unts . . .	89/1	94/8	95/9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praaga: Eesti mark noteeriti 28. mail							9,—	26. mail		9,—		
Naelsterling							148,—			148,50		
Dollar							37,50			37,50		

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksusi. Mujal on noteerimisviisi nagu Tallinnas, s.t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem Ameerika sort. . . . . pd. 570—700 " sõre Ameerika . . . . . " 650—720 A/S. Rotermanni tehaste jahud: nisu, pehme, ... " 530—650 " sõre . . . . . " 660—670 " pehmed, teised sordid . . . . . " — Rukki jahud . . . . . " 280—285 püül . . . . . " 385—395 Nisu, Vene . . . . . " — Rukis Eesti . . . . . " — Vene, ... " 255—260 Kaerad, toidu, Vene . . . . . " 255—260 seemne, Vene . . . . . " 265—295 Odrad, ... " — Erned, rohelsed, Eesti . . . . . " — Hollandi . . . . . " — Riis, Burma II. . . . . " 620—625 Kartulid, eksport fob Tallinn . . . . . " 110—115 piirituse . . . . . " — Kartuli tärklis „Superieur“ . . . . . " 700— Piim, pudelites . . . . . ltr. 17 Või, melerei, eksport . . . . . pd. 3600—3800 1920—2000 Margariin, väljamaa . . . . . pd. 2400—2600 Juust, kohalik Schveitsi. . . . . pd. 700—900 Kaseiin . . . . . " 12—13 Munad, eksport I. s. (sinine tpl.) . . . . . " 10—11 II. s. . . . . " — Kakao, Inglis . . . . . pd. 1200—1400 Ameerika . . . . . " 1100—1200 Hollandi . . . . . " 1700—2000 Kohvi, Rio, Santos . . . . . " 2800—3400 " . . . . . " —	Kohvi, Kesk-Ameerika sordid . . . . . " 3800—4600 Mexiko . . . . . " — Tee, lahtine Pekoe broken, Java . . . . . " 4800—4800 " " Orange Pekoe, Java . . . . . " 5800—6000 " " " Tseillon . . . . . " 6000—6600 " " " Moning, Hiina . . . . . " 4000— Suhkur, peenike valge, Saksamaa . . . . . " 860—880 " . . . . . " — " Poola . . . . . " 920—930 " Czechoslovaakia . . . . . " 900—920 Siirup, kartuli, B 42 ^o . . . . . " 800 " " B 38 ^o . . . . . " — " " Glucose . . . . . " 775 Sool, lahtine . . . . . " 50—52 Heeringad, Yarmouth, Mattie tünn . . . . . " — " Chottl Tulls . . . . . " 4300—4400 " Shottl Mat Full talve püük . . . . . " 4200—4300 " Matties . . . . . " 4100—4200 " Norra Sloe . . . . . " 3100—3200 Liha, sea, I. sort . . . . . pd. 1520—1600 " looma, I. sort . . . . . " 900—1200 " . . . . . " — Pekk, eksport. I s. . . . . " — Heinad, aasa . . . . . vaguniviisi . . . . . " — Õlkoogid, linaseemne . . . . . " 270—275 " palmi . . . . . " 210—215 " päevalille . . . . . " 270—275 " soja . . . . . " 345—355 Nisukliid . . . . . " 190—205 Rukkikliid . . . . . " — Puuvilla riie, Bjas, D. I. . . . . ars. 42,50—49,50 " " Mitkal, ekstra . . . . . " 30—36
---	---

Lina, Lilivi R.	pd.	2550—2600	Paber, rotatsioonl.	400
" Võru-Petseri	"	2800—2900	Tsement, Portland, Port-Kunda	
" Tartu	"	2800—2850	pütt 10 pd. 10 naela	pütt 745
Lina seemned, õli 87 $\frac{1}{2}$ % basis fr Tall.	—	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	
" külvi 98%	pd.	—	pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	—
Takud, Codilla I.	"	1500—	Tsement, Portland, Aseri	690
" II.	"	1200—		—
Kivisüsi, auru, Yorkshire 2k. pest.	"	57—60	Kriit, toores	pd. 85—100
" Newcastle	"	55—56	" pestud	110—130
" sepa	"	62—64	Asfalt	150
Koks, valu	"	90—	Tõrv, kivi	255—275
" gaasi	"	85	" puu	—
Põlevkivi, I. sort	"	10	Lubi	39—40
Põlevkivi, II. sort	"	7,5		—
" III.	"	5	Gips, tükides frko Isborsk	—
Raud, sordi	"	300—310	" jahvatatud	45
" talad (T)	"	300	" krohvimise, loko	70
" vits	"	440—490	Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6750
" raud plekk	"	480—500	Puumaterjalid, saetud D/B/B/	
" " tsingitud	"	720—760	Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—
Teras Inglis	"	—	Puumaterjalid	—
" Saksa	"	—	" IV s.	—
" nikkel	"	—	" propsid; 7×7	—
" vedru	"	480—500	" liiprid	—
" tööriistade	"	1200—1500	Põletispuud, sega 20% okaski, k. slid.	6400—6700
" talla	"	320—340		—
Malm	"	240—250	Nahk, talla, Eesti kodumaa too-	
Inglistina	"	8500—9000	resnahast valmistud . pd. I s.	4400—4600
Seatina	"	1100—1200	Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	
Vask, plekk punane	"	4100—4800	mist. . . . . I sort	5000—5200
" valge	"	4000—4800	Nahk talla, Ameer. tooresn. val-	
Tsink-plekk	"	1600	mist. . . . . II sort	4400—4800
	"	—	Toores nahk väiksed ja suured	—
Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	"	600—620	Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	5850—6100
" Ameerika	"	600—650		—
" solaar	"	—		—
" Vacuum Vene	"	1100—1300		—
" auto	"	800—850		—
Tsilindriõli, Vene	"	720—850		—
" Ameerika	"	700—800		—
Põlevkivi õli	"	180—240		—
" pigi	"	275		—
Nafta, Vene	"	280—290		—
" Ameerika	"	230—250		—
Petrooleum, Vene	"	280—290		—
" Ameerika	"	280—290		—
Bensiin, Vene	"	700—720		—
" Ameerika	"	650—720		—
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr. \$ 0,20				
Pesusooda	pd.	185—195		
Seebikivi 72% Inglis	"	540—585		
Parafiin 50'—52°	"	1050—1150		
" 120°—134°	"	—		
Parkimise ekstrakt	"	850		
Väävel, õie 98%	"	360—400		
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. pd. 8500				
" tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd. 1680				
" Prantsuse	"	1680		
" tinavalge Inglise	"	1660		
" ooker Prants.	"	270—275		
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6 pd.)				
" Chile		2460—		
" Superfosf. E. T. K. must kukk				
(k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn.		635—650		
" Thomasjahu k.100kg. 17-18% k.		660—675		
" Kaalisool, 30% kott 6 pd. frko jaam		675—		
" 40%		895—		
" Kainiit 12% lahtine, ...	pd.	15		
" Vosvoriit, Eesti 6%	"	34—36		

Prahid :

Lina			
Tallinn — Stettin	tonn	1300—1500	
" — Ghent	"	£ 28—30	
" — Dundee	"	—	
" — Belfast	"	—	
" —	"	—	
" —	"	—	
Takud + ...	%		
Puumaterjalid D/B/B/		standard	
Tallinn — London	"	—	
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	"	£ 43—45	
" — Antwerpen	"	—	
" — Southampton	"	—	
" — Manchester	"	—	
" —	"	—	
" —	"	—	
Segakaup	tonn		
Tallinn — Stettin	"	900—1300	
" — London	"	—	
" — Stockholm, või	"	Rk. 25—30	
" —	"	—	
" —	"	—	
Kartulid			
Tallinn	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	
"	"	—	